

नाम..... कक्षा..... वर्ग..... अनुक्रमांक.....

1. अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत-

वृक्षाः पर्यावरणं रक्षन्ति। वृक्षारोपणम् अनिवार्यम्। वृक्षाः वातावरणं शुद्धं कुर्वन्ति। वृक्षाः शोभां प्रसरन्ति। हरिताः वृक्षाः मनः प्रसीदन्ति। कोऽपि जनः न अस्ति यः हरितवृक्षान् दृष्ट्वा न प्रसीदति।

I. एकपदेन उत्तरत-

- (i) के पर्यावरणं रक्षन्ति ?
(ii) वृक्षाः किं रक्षन्ति ?

II. पूर्णवाक्येन उत्तरत-

- (i) के वातावरणं शुद्धं कुर्वन्ति ?
(ii) वृक्षाः किं शुद्धं कुर्वन्ति ?

III. निर्देशानुसारम् उत्तरत-

- (i) 'प्रसीदति' इति क्रियापदस्य किं कर्तृपदम् अत्र प्रयुक्तम् ?
(क) जनः (ख) वृक्षः (ग) हरितः
(ii) 'शुद्धम्' अस्य किं विशेष्यपदम् अत्र प्रयुक्तम् ?
(क) पर्यावरणम् (ख) वातावरणम् (ग) वृक्षारोपणम्

2. अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत-

वर्षा-ऋतौ प्रकृतेः शोभा अनुपमा भवति। तापेन व्याकुलाः जनाः प्रसीदन्ति। आकाशः मेघयुक्तः भवति। सर्वत्र हरीतिमा भवति। मयूराः नृत्यन्ति। खगाः प्रसन्नाः भवन्ति।

I. एकपदेन उत्तरत-

- (i) कदा प्रकृतेः शोभा अनुपमा भवति ?
(ii) केन व्याकुलाः जनाः प्रसीदन्ति ?

II. पूर्णवाक्येन उत्तरत-

(i) कः मेघयुक्तः भवति ?

(ii) सर्वत्र का भवति ?

III. निर्देशानुसारम् उत्तरत—

(i) 'नृत्यन्ति' इति क्रियापदस्य किं कर्तृपदम् अत्र प्रयुक्तम् ?

(क) मयूराः (ख) खगाः (ग) प्रसन्नाः

(ii) 'शोभा' अस्य किं विशेषणपदम् अत्र प्रयुक्तम् ?

(क) अनुपमः (ख) अनुपमम् (ग) अनुपमा

3. अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत—

अद्य युवकाः तीव्रगत्या वाहनं चालयन्ति। ते इतस्ततः न पश्यन्ति। ते वामतः दक्षिणतः कुत्रचित् अपि वाहनं नयन्ति। ते वाहन-चालनसमये नियमान् अपि उल्लंघयन्ति। युवकानाम् उपरि अङ्कुशः तु आवश्यकम् एव।

I. एकपदेन उत्तरत—

(i) के तीव्रगत्या वाहनं चालयन्ति ?

(ii) के इतस्ततः न पश्यन्ति ?

II. पूर्णवाक्येन उत्तरत—

(i) युवकाः कुत्र वाहनं नयन्ति ?

(ii) युवकाः कान् उल्लंघयति ?

III. निर्देशानुसारम् उत्तरत—

(i) 'चालयन्ति' अस्य किं कर्तृपदम् अत्र प्रयुक्तम् ?

(क) युवकः (ख) युवकौ

(ग) युवकाः (घ) युवकान्

(ii) 'ते युवकाः इतस्ततः पश्यन्ति' अस्मिन् वाक्ये किम् अव्ययपदम् ?

(क) ते (ख) युवकाः

(ग) इतस्ततः (घ) पश्यन्ति

4. अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत—

आकाशे खगाः उड्डयन्ति। सहसा एकः काकः पतति। एकः अन्यः काकः 'का' 'का' करोति। तदा एव सर्वे काकाः एकत्रिताः भवन्ति। सर्वे एव पतितस्य काकस्य सहायतां कुर्वन्ति।

I. एकपदेन उत्तरत—

(i) के उड्डयन्ति ?

(ii) खगाः कुत्र उड्डयन्ति ?

II. पूर्णवाक्येन उत्तरत—

(i) कः पतति ?

(ii) 'का' 'का' कः करोति ?

III. निर्देशानुसारम् उत्तरत—

(i) 'उड्डयन्ति' इति क्रियापदस्य किं कर्तृपदम् अत्र प्रयुक्तम् ?

(क) खगः

(ख) खगाः

(ग) काकः

(घ) काकाः

(ii) 'सर्वे' इति क्रियापदस्य किं क्रियापदम् अत्र प्रयुक्तम् ?

(क) करोति

(ख) कुरुतः

(ग) कुर्वन्ति

(घ) करोषि

5. अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत—

अद्य युवकाः अनुशासनहीनाः सन्ति। ते तदा प्रसन्नाः भवन्ति यदा ते नियमान् उल्लंघयन्ति। ते नियमान् न पालयन्ति। ते तद् कुर्वन्ति यत् उचितं न भवति। अनुशासनहीनाः जनाः उचितस्य अनुचितस्य भेदं कर्तुं समर्थाः न भवन्ति।

I. एकपदेन उत्तरत—

(i) के अनुशासनहीनाः सन्ति ?

(ii) के नियमान् न पालयन्ति ?

II. पूर्णवाक्येन उत्तरत—

(i) युवकाः कान् न पालयन्ति ?

(ii) के उचितस्य अनुचितस्य भेदं कर्तुं न समर्थाः न भवन्ति ?

III. निर्देशानुसारम् उत्तरत—

(i) 'सन्ति' अस्य किं कर्तृपदम् अत्र प्रयुक्तम् ?

(क) युवकः

(ख) युवकान

(ग) युवकौ

(घ) युवकाः

(ii) 'जनाः' अस्य किं विशेषण अत्र प्रयुक्तम् ?

(क) अनुशासनहीनम्

(ख) अनुशासनहीनः

(ग) अनुशासनहीनाः

(घ) अनुशासनहीनान्

उत्तराणि

20. अपठित-अवबोधनम्

1. I. (i) वृक्षाः (ii) पर्यावरणम्
II. (i) वृक्षाः वातावरणं शुद्धं कुर्वन्ति।
(ii) वृक्षाः वातावरणं शुद्धं कुर्वन्ति।
III. (i) (क) जनः (ii) (ख) वातावरणम्
2. I. (i) वर्षा-ऋतौ (ii) तापेन
II. (i) आकाशः मेघयुक्तः भवति।
(ii) सर्वत्र हरीतिमा भवति।
III. (i) (क) मयूराः (ii) (ग) अनुपमा
3. I. (i) युवकाः (ii) युवकाः
II. (i) युवकाः वामतः दक्षिणतः कुत्रचित् अपि वाहनं नयन्ति।
(ii) युवकाः नियमान् उल्लंघयन्ति।
III. (i) (क) युवकाः (ii) (ग) इतस्ततः
4. I. (i) खगाः (ii) आकाशे
II. (i) काकः पतति।
(ii) एकः अन्यः काकः 'का का' करोति।
III. (i) (ख) खगाः (ii) (ग) कुर्वन्ति
5. I. (i) युवकाः (ii) युवकाः
II. (i) युवकाः नियमान् न पालयन्ति।
(ii) युवकाः उचितस्य अनुचितस्य भेदं कर्तुं समर्थाः न भवन्ति।
III. (i) (घ) युवकाः (ii) (ग) अनुशासनहीनाः